

Projekt

z dnia 15 września 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY BOGDANIEC**

z dnia 14 września 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2021 – 2028.

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r. poz. 1249) Rada Gminy Bogdaniec uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2021– 2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia 14 września 2021 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2028

BOGDANIEC 2021

Spis treści

Podstawa prawna	3
Wprowadzenie	4
Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	5
System przeciwdziałania przemocy	6
Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Bogdaniec	7
Koordinator Programu.....	11
Czas realizacji programu	11
Odbiorcy programu	11
Cel główny i cele szczegółowe	11
Postanowienia końcowe	16
Przewidywane efekty realizacji programu	16
Finansowanie programu	16
Monitoring i ewaluacja programu	16
Zakończenie	17
Spis tabel	18

I. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r. poz. 1876).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021, poz. 1119).
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2020 r. poz. 821).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020.r. poz. 2050).
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021r. poz.1372) .
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1945 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020, poz. 1359) .
8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360) .
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011r. Nr 209 poz. 1245).

II. Wprowadzenie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2028 jest realizowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ponadto nawiązuje do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogdaniec oraz do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rodzina uważana jest za podstawową komórkę społeczną, od jakości której zależy nie tylko wartość całego społeczeństwa, ale również los jednostki. Człowiek przeżywa w niej jeden z najważniejszych okresów swojego życia. Rodzina kształtuje między innymi styl życia jednostki, osobowość, poglądy a także system wartości. Zatem dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości i opieki, miejsce bezpieczne i ciepłe, miejsce domowego ogniska, schronienie. Jednak nie zawsze się tak dzieje, dla wielu ludzi, dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia. Ofiarą przemocy domowej najczęściej bywają kobiety i dzieci. Coraz głośniejsze jednak mówi się o przemocy domowej, gdzie ofiarą są również mężczyźni. Ofiary przemocy domowej doświadczają lęku, bezsilności, przygnębienia i rozpacz. Ich ciało i psychika doznają urazów i podlegają długotrwałemu procesowi niszczącego stresu i poczucia zagrożenia. Dziecko dorastające w domu, gdzie przemoc i towarzyszący temu strach i niepewność, wchodzi w dorosłość z bagażem doświadczeń które nie wpływają korzystnie na jego późniejsze życie. Dorosły doświadczający w dzieciństwie przemocy lub będący jej świadkiem bardzo często sam stosuje przemoc, popada w uzależnienia, zachowuje się autodestrukcyjnie, ma problemy emocjonalne lub zaburzenia osobowości. Przyczyn stosowania przemocy w stosunku do najbliższych może być wiele, może to być uzależnienie, frustracja, stres, zaburzenia psychiczne czy ubóstwo. Choć to ostatnie bywa mylące. Do przemocy domowej dochodzi bardzo często w rodzinach na pozór idealnych, gdzie nie brakuje pieniędzy, a mimo to gdzieś więzi rodzinne uległy rozpadowi i dochodzi do przemocy ze strony jednego z członków rodziny. Bardzo ważne jest by wskazać, że przemoc domowa nie jest tylko wtedy gdy „mąż bije żonę”.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym dlatego też wymaga interdyscyplinarnej współpracy wielu instytucji. Podejmowanie wspólnych i systematycznych działań może przyczynić się do zmniejszenia skali tego zjawiska. W gminie Bogdaniec funkcjonuje powołany przez Wójta Gminy Bogdaniec, Gminny Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w ramach którego działają Grupy Robocze. W skład grupy roboczej wchodzi m.in. pracownicy socjalni, pedagodzy szkół, kuratorzy, nauczyciele, dzielnicowi, którzy podejmują zintegrowane działania mające na celu ustanie przemocy w rodzinie.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie uwzględnia: diagnozę zjawiska, szczególnie diagnozowanie przemocy w jej wczesnej postaci, w miejscu zamieszkania sprawcy i ofiary, doradztwo, w tym uświadomienie ofiarom ich praw i możliwości uzyskania pomocy oraz tworzenie i realizowanie programów profilaktycznych.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został opracowany przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu we współpracy z przedstawicielami innych jednostek i instytucji. Nadrzędnym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz pomoc ofiarom przemocy domowej.

W części opisowej zawarte zostały podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie. W części metodologicznej przedstawiono skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Bogdaniec. Dane dotyczące skali zjawiska przemocy domowej w Gminie Bogdaniec pozyskane zostały na podstawie analizy dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego w Bogdańcu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz danych pozyskanych z Placówek Oświatowych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bogdańcu oraz Komisariatu Policji w Gorzowie Wlkp.

Gminny Program Przeciw Działania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 – 2028 wpisuje się w działania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogdaniec na lata 2021- 2028.

III. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a w szczególności działania narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Do znamion przemocy domowej zalicza się nie tylko stosowanie przemocy mężczyzny wobec kobiety, ale również zaniedbywanie i przemoc wobec seniorów, przemoc dziecka wobec rodziców, przemoc wobec jednego ze współmałżonków, przemoc wobec dziecka, ale także zaniedbywanie dziecka oraz przemoc wobec rodzeństwa wspólnie zamieszkującego.

Wśród form przemocy wyróżniamy:

- **przemoc fizyczną** – popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.,
- **przemoc psychiczną** – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie za odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.,
- **przemoc seksualna** – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.,
- **przemoc ekonomiczna** – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
- **zaniedbywanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb egzystencjalnych, tzn. niedostarczanie odpowiedniej ilości pożywienia, niedbałość o higienę, nie zapewnienie odpowiedniego ubioru, niedbałość o stan zdrowia, ale to także nie udzielenie pomocy w potrzebie.

W literaturze przedmiotu wyróżnia się trzy główne fazy przemocy w rodzinie:

I. Faza narastającego napięcia – to pierwsza faza, w której dochodzi do wzrostu napięcia u sprawcy, napięcie to jest odczuwalne przez wszystkich domowników. Sprawca obarcza ofiarę odpowiedzialnością za swój nastrój.

II. Faza gwałtownej przemocy – to faza druga, w której dochodzi do rozładowania napięcia, wybuchu agresji u sprawcy, która przejawia się agresją, przemocą w stosunku do ofiary. Najczęściej przyczyną wybuchu agresji jest jakiś drobny błąd, błahostka. To w czasie tej fazy ofiary najczęściej decydują się ujawnić doznającą przemoc.

III. Faza miodowego miesiąca – to faza trzecia, w której sprawca wyraża skruchę, przeprasza, obiecuje poprawę, mówi, że więcej się to nie powtórzy. W czasie tej fazy ofiara winę za zaistniałą sytuację bierze na siebie, broni sprawcę, usprawiedliwia jego zachowanie, często wycofuje się ze zgłoszenia doświadczonej przemocy.

W przemocy domowej bardzo charakterystyczne jest cykliczne powtarzanie się tych trzech faz, a przemoc staje się coraz gwałtowniejsza i częstsza, a faza miesiąca miodowego trwa coraz krócej.

III. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Zgodnie z zapisem w art. 6, ust. 2 pkt 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021.1249) oraz innych ustaw do zadań własnych gminy należy:

- a) opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Głównym narzędziem wykorzystywanym do pracy w walce z przemocą w rodzinie jest Niebieska Karta. Jest ona procedurą mającą na celu rozpoznanie zaburzeń życia Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Bogdaniec na lata 2021- 2028 rodzinnego wywołanych stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy oraz podjęcie działań interwencyjnych.

Do realizacji wymienionej procedury zobligowani są przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, oświaty i gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Procedura Niebieskiej Karty została opracowana tak, by łączyć kompetencje służb oraz dążyć do współpracy w celu osiągnięcia lepszych efektów.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny w myśl nowych przepisów stanowi najważniejszy element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ma on na celu skupienie przedstawicieli wszystkich instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania mogą kompleksowo przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy domowej i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin gdzie występuje zjawisko przemocy. Ustawodawca zobowiązał Wójta do powołania Zespołu Interdyscyplinarnego. Działa on na podstawie porozumień zawartych między wójtem a podmiotami wchodzącymi w skład zespołu interdyscyplinarnego. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznych, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów. Posiedzenia członków zespołu odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Obsługa organizacyjno- techniczna zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej. Cała dokumentacja gromadzona z posiedzeń zespołu powinna być odpowiednio zabezpieczona (zawiera dane wrażliwe) i przechowywana przez ośrodek pomocy społecznej.

Przetwarzanie danych osobowych

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grupy Roboczej otrzymali ważne narzędzie - uprawnienie do przetwarzania danych osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób stosujących przemoc, które dotyczą: stanu zdrowia, nałogów, skazań i orzeczeń o ukaraniu oraz innych wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym. Dane zawarte w kwestionariuszach oraz dokumentach mogą przetwarzać bez zgody i wiedzy osób, których dotyczą. To prawo pozwala wszczynać procedurę Niebieskiej Karty i prowadzić pracę tą metodą w sposób interdyscyplinarny oraz bez zgody osób krzywdzonych i krzywdzących. Członkowie Zespołu oraz Grup roboczych zobowiązani są do zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji określonych ustawą zadań, a obowiązek zachowania poufności rozciąga się także na okres ustania członkowska w Zespole.

Gminny koordynator ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W celu prawidłowego realizowania zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Wójt Gminy powołuje Gminnego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Do zadań koordynatora należy:

- koordynowanie i kierowanie pracą Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- analiza wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotyczących leczenia odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemoc domowej,
- przyjmowanie wszelkich wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie- zgodnie z zapisami Niebieskiej Karty,
- prowadzenie dyżuru, a w trakcie tego dyżuru: udzielenie wsparcia ofiarom, kierowanie ofiar przemocy do specjalistów, motywowanie do udziału w Grupie wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań profilaktycznych mających na celu zapobieganie przemocy domowej oraz wczesnej interwencji przy stwierdzeniu podejrzenia przemocy domowej,

IV. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Bogdaniec

Z uwagi na charakter problemu przemocy domowej, bardzo trudno jest oszacować faktyczną liczbę osób, których ona dotyka. Podstawą do poznania skali zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Bogdaniec, są przede wszystkim informacje zgromadzone przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bogdańcu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogdańcu oraz informacje pozyskane od instytucji współpracujących w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bogdańcu, Komisariat Policji w Gorzowie Wlkp. oraz Placówki Oświatowe. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Bogdaniec głównie oparta została na podstawie dokumentów, sprawozdań gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny prowadzony w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bogdańcu. Dane obejmują lata 2018 – 2020.

Poniższa tabela wskazuje zjawisko przemocy w rodzinie według danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Tabela nr 1. Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Ilość Niebieskich Kart	9	12	10

Źródło: Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Bogdańcu, opracowanie własne

Tabela nr 2. Liczba założonych Niebieskich Kart przez poszczególne instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Instytucja	2018	2019	2020
GOPS w Bogdańcu	2	7	1
Policja	6	5	9
Oświata	1	0	0
Służba zdrowia	0	0	0
Kuratorzy	0	0	0
GKRPA	0	0	0

Źródło: Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Bogdańcu, opracowanie własne

Według informacji pozyskanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogdańcu, największa liczba Niebieskich Kart została założona przez Policję, tj. w 2018 roku – 6, w 2019 roku - 5 oraz w 2020 roku – 9 Niebieskich Kart. Można wywnioskować, że Policja jest najbliższą instytucją, która w pierwszej kolejności jest informowana przez ofiary o doświadczanej przemocy. Kolejną instytucją, która założyła NK w latach 2018 – 2020 w liczbie 10 kart jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Najmniej Niebieskich Kart zostało założonych przez Placówki Oświatowe w latach 2018 – 2020 jest to jedna NK. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i placówki służby zdrowia z terenu gminy Bogdaniec w latach objętych badaniem nie założyły NK.

Założone Niebieskie Karty przekazywane są do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, który powołuje Grupę Roboczą do prowadzenia procedury Niebieskiej Karty. Po rozeznaniu sytuacji rodziny, członkowie grupy roboczej podejmują szereg działań, które mają na celu zaprzestania przemocy w rodzinie. Do działań członków grupy roboczej należą, np. motywowanie do udziału w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych, monitoring rodziny, składanie wniosków do Sądu o wgląd w sytuację rodziny, motywowanie do podjęcia współpracy z psychologiem zgłoszenie osób uzależnionych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, przeprowadzanie rozmów pouczających i informacyjnych, czy zgłoszenie podejrzenia popełnienia przestępstwa do prokuratury, współdziałanie z Placówkami Oświaty, jeśli to dziecko doznaje przemocy.

Tabela nr 3. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

ROK	Liczba osób dotkniętych przemocą domową			RAZEM
	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	
2018	8	0	3	11
2019	15	2	8	25
2020	18	2	23	43

Źródło: Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Bogdaniec, opracowanie własne

Z przeprowadzonej analizy wynika, że najczęściej ofiarą przemocy domowej są kobiety i dzieci. Natomiast jeśli chodzi o mężczyzn, występujących w roli ofiary, z analizy wynika, że mężczyźni bardzo rzadko padają ofiarą przemocy domowej. Można by się zastanawiać, czy wynika to z obawy, wstydu przed ujawnieniem się mężczyźni jako ofiar, czy rzeczywiście to mężczyźni najczęściej są sprawcami przemocy domowej i rzadko padają ofiarą przemocy stosowanej przez kobiety.

Tabela nr 4. Liczba osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bogdańcu

ROK	Liczba osób dotkniętych przemocą domową		RAZEM
	Kobiety	Mężczyźni	
2018	0	0	0
2019	1	2	3
2020	0	1	1

Źródło: dane GOPS Bogdaniec, opracowanie własne

Czynny udział pracowników socjalnych w grupach roboczych pozwolił zaobserwować, że osoby będące sprawcami przemocy domowej najczęściej są osobami nadużywającymi alkoholu. W latach 2018 - 2020 do Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych zostało zgłoszonych trzech mężczyzn i jedna kobieta.

Tabela nr 5. Liczba złożonych zawiadomień do Prokuratury Rejonowej o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z przemocą domową

ROK	Liczba złożonych zawiadomień do Prokuratury Rejonowej o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z przemocą domową
2018	4
2019	1
2020	3

Źródło: Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Bogdańcu, opracowanie własne

Tabela nr 6. Liczba NK zakończonych z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań

	NK założone w 2018 r i zakończone w 2019r.	NK założone w 2019r. i zakończone w 2019r.	NK założone w 2019r. i zakończone w 2020r.	NK założone w 2020r. i zakończone w 2020r.
Liczba NK zakończonych z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	2	2	1	2

Źródło: Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Bogdaniec, opracowanie własne

W latach 2018 – 2020 do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Bogdańcu wpłynęło 31 Niebieskiej Karty, z czego 8 przekazanych zostało do Prokuratury Rejonowej w Gorzowie Wlkp. jako zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, w związku z przemocą domową, 7 NK zakończonych zostało na podstawie rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań. Pozostałe NK były prowadzone zgodnie z procedurami. Bardzo często ilość wszczynanych procedur Niebieskiej Karty jest nieadekwatna w stosunku do ilości rodzin, w których dochodzi do zjawiska przemocy. Najczęściej dzieje się tak, dlatego że po rozpoczęciu pracy członka grupy roboczej z rodziną, np. pracownika socjalnego czy dzielnicowego, procedura Niebieskiej Karty okazuje się bezzasadna i w związku z brakiem zasadności podejmowania działań, zostaje zakończona. Członkowie rodziny bardzo często procedurę Niebieskiej Karty wykorzystują do celów osobistych, np. spraw rozwodowych, podziału majątku lub przy konflikcie między małżonkami, przy czym jest to konflikt niemający znamion przemocy. Zdarza się jednak też tak, że w toku pracy grupy roboczej, dochodzi do przemocy i członkowie grupy roboczej o sytuacji rodziny zawiadamiają Prokuraturę, Sąd Rodzinny lub włączają do pracy inną instytucję pomocową. W takim przypadku procedura Niebieskiej Karty prowadzona są do czasu ustania przemocy oraz uzyskania przypuszczenia, że do przemocy nie dojdzie w przyszłości.

Tabela nr 7. Ilość posiedzeń grup roboczych w latach 2018-2020

ROK	2018	2019	2020
Ilość posiedzeń grup roboczych	13	46	50

Źródło: Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Bogdańcu, opracowanie własne

W roku 2018, co kwartał odbyły się 4 posiedzenia członków Zespołu Interdyscyplinarnego, Grup Roboczych – 13, w roku 2019 4 posiedzenia Zespołu i 46 spotkań Grup Roboczych. Natomiast w roku 2020 odbyły się dwa posiedzenia w trybie stacjonarnym i dwa w trybie online. Prace Grup Roboczych odbywały się w minimalnym składzie ograniczonym do 2 osób, pracownik socjalny i policjant. Taka forma posiedzeń i działań była wynikiem sytuacji epidemiologicznej w kraju, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Rodziny,

Pracy i Spraw Społecznych. W trakcie posiedzeń członkowie Grup Roboczych omawiali sytuacje w rodzinach objętych Procedurą NK, konstruowali plany pomocy ww. rodzinom oraz monitorowali sytuacje w miejscu zamieszkania rodzin, w których wystąpiło podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

V. Postanowienia ogólne

1. Koordynator Programu:

Koordynatorem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest Gminny Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej. Bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie zajmuje się sieć instytucji:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogdańcu.
- II Komisariat Policji w Gorzowie Wlkp.
- Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp.
- Zespół kuratorów sądowych przy Sądzie Rejonowym w Gorzowie Wlkp.
- Prokuratura Rejonowa w Gorzowie Wlkp.
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bogdańcu.
- Placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy Bogdaniec.
- Placówki ochrony zdrowia z terenu Gminy Bogdaniec.

2. Czas realizacji programu – od 2021 roku do 2028 roku.

3. Odbiorcy programu:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, skierowany głównie jest do ofiar, sprawców przemocy domowej oraz pozostałych członków rodziny, w której dochodzi do przemocy. Ponad to program jest narzędziem pracy dla przedstawicieli instytucji i służb pracujących z ofiarami przemocy, np.: pedagogów, psychologów, nauczycieli, pracowników ośrodka pomocy społecznej, pracowników wymiaru sprawiedliwości, policjantów, pracowników służby zdrowia.

4. Cel główny i cele szczegółowe programu:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2028 w Gminie Bogdaniec, związany jest z realizowaniem ustawowych zapisów, Celem Programu jest minimalizowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz jego skutków. Program zakłada konieczność podejmowania aktywnych i kompleksowych działań skierowanych w równej mierze na przeciwdziałanie przemocy, ochronie ofiar przemocy jak i oddziaływanie na osoby, które przyjmują postawy agresywne i wykazują zachowania przemocowe.

Cel główny: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizowanie poniżej wskazanych **celów szczegółowych**:

Cel 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin
1.	Prowadzenie statystyk w zakresie zjawiska przemocy przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi oraz w sposób ustalony przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Bogdańcu.	- sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja.	-GOPS Bogdańcu, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Gorzowie Wlkp., - Placówki Oświatowe Gminy Bogdaniec, - GKRPA w Bogdańcu, - kuratorzy sądowi, - służba zdrowia.	Zadanie realizowane corocznie.
2.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.	- podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie poprzez przygotowanie materiałów informacyjnych tj. rozpowszechniania informacji na stronie internetowej, ulotki, plakaty, broszury i umieszczanie ich w miejscach ogólnie dostępnych, - prowadzenie wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Bogdaniec profilaktyki na temat agresji i przemocy.	-GOPS Bogdaniec, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Gorzowie Wlkp., - Placówki Oświatowe Gminy Bogdaniec, - GKRPA w Bogdańcu, - kuratorzy sądowi, - służba zdrowia.	Zadanie realizowane corocznie.
3.	Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.	- warsztaty, wykłady dla rodziców wzmacniające kompetencje wychowawcze – Szkoła dla Rodziców.	-GOPS Bogdaniec, - GKRPA w Bogdańcu.	Zadanie realizowane corocznie.

Wskaźniki: Liczba przeprowadzonych statystyk, liczba opracowanych diagnoz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, liczba osób, którym udzielono porady w zakresie przemocy domowej.

Cel 2. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, - zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą Niebieskiej Karty, - występowanie z zawiadomieniami do Prokuratury o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy.	- GOPS Bogdaniec, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Gorzowie Wlkp. - GKRPA w Bogdańcu, - Placówki Oświatowe Gminy Bogdaniec.	Działanie realizowane w zależności od potrzeb.
2.	Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.	- udział w pracach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego poszczególnych służb, - podejmowanie wspólnych przedsięwzięć z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez podmioty działające na rzecz rodziny m.in. pomoc społeczną, policję, służbę zdrowia, oświatę, organizacje pozarządowe, sąd.	- przedstawiciele instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.	Zadanie realizowane corocznie.

Wskaźniki: Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego, liczba powołanych grup roboczych, liczba posiedzeń grup roboczych, liczba NK zakończonych z powodu uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie.

Cel 3. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie.	- nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu województwa lubuskiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy, - udzielanie świadczeń pieniężnych (w ramach zgłoszonych potrzeb).	- GOPS Bogdaniec.	Zadanie realizowane corocznie.
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy.	- prowadzenie pracy socjalnej, - praca z rodziną według indywidualnego planu pomocy, - prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: dyżury psychologa, - edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw, - udzielanie natychmiastowej pomocy m.in. psychologicznej, medycznej i socjalnej.	- GOPS Bogdaniec, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Gorzowie Wlkp., - Placówki Oświatowe Gminy Bogdaniec, - GKRPA w Bogdańcu.	Zadanie realizowane corocznie.
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej.	- motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy,	- GOPS Bogdaniec, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Gorzowie Wlkp. - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp.	Zadanie realizowane corocznie.
4.	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.	- udzielanie ofiarom przemocy domowej informacji na temat instytucji świadczących pomoc w formie schronienia oraz pomoc psychologiczną, - kierowanie do ośrodków wsparcia oraz ośrodków interwencji kryzysowej.	- GOPS Bogdaniec, - Zespół Interdyscyplinarny.	Działanie realizowane w zależności od potrzeb.

Wskaźniki: liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba sporządzonych formularzy „NK-A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę, liczba kontynuowanych w danym roku procedur Niebieskiej Karty wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy, liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury Niebieskiej Karty, liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury Niebieskiej Karty,

liczba wypełnionych formularzy „NK-C”, które skorzystały z pomocy w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej, liczba przeprowadzonych rozmów i interwencji, liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, w trybie art.12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty.

Cel 4. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.	- uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin, w których występuje przemoc, - organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w sytuacjach trudnych, - zapewnienie możliwości uczestniczenia w super wizji.	- GOPS Bogdaniec, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Gorzowie Wlkp. - GKRPA w Bogdańcu, - Placówki Oświatowe Gminy Bogdaniec.	Działanie realizowane w zależności od potrzeb.
2.	Poszerzenie wiedzy oraz kompetencji osób pracujących z osobami starszymi i niepełnosprawnymi w zakresie zjawiska przemocy	organizowanie i finansowanie szkoleń, warsztatów dla opiekunów osób niepełnosprawnych, opiekunów osób starszych, pracowników terapii zajęciowej, pracowników socjalnych i innych osób pracujących z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.	- GOPS Bogdaniec, - Zespół Interdyscyplinarny.	Działanie realizowane w zależności od potrzeb.

Wskaźniki: Liczba zrealizowanych szkoleń i super wizji, liczba osób uczestniczących w szkoleniach i super wizjach.

VI. Postanowienia końcowe

1. Przewidywane efekty realizacji programu.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2028 stanowi kontynuację programu realizowanego w latach 2011-2020 uzupełnioną o zdobyte umiejętności i doświadczenia, których efekty będą widoczne w:

- poszerzaniu dostępności profesjonalnej i skutecznej pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz świadków przemocy w rodzinie,
- stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- ograniczenie zjawiska przemocy oraz poprawy kondycji rodzin mieszkających na terenie gminy Bogdaniec,
- profilaktyce i edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie poznania skutków stosowania przemocy w rodzinie,
- promowaniu metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- zmianie postaw społeczności lokalnej.

2. Finansowanie programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 –2028 w Gminie Bogdaniec, finansowany będzie głównie ze środków własnych Gminy. Może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł, np. unijnych, rządowych. Ponadto uwzględnia się finansowanie działań ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, kiedy działania w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy w rodzinie, związana będzie z wystąpieniem jednocześnie problemów alkoholowych.

3. Monitoring i ewaluacja programu

Za monitoring i ewaluację programu będzie odpowiadał Gminny Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Przewodnicząca Gminnego Zespołu Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bogdańcu. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących, rozwijanie programu w przyszłości. Stały coroczny monitoring i ewaluacja Programu mają na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie. Ważna jest szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy w rodzinie, odpowiednie reagowanie i podejmowanie wszelkich dostępnych działań, by minimalizować przypadki przemocy w rodzinie, łagodzić jej skutki a także podnosić świadomość społeczną w tym zakresie.

VII. Zakończenie

Główną intencją programu jest dążenie do integracji i aktywizacji instytucji działających w obrębie pracy z rodziną doświadczającą przemocy domowej. Zwiększaniu działań służb i instytucji pomocowych, których celem jest kompleksowa pomoc ofiarom, z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców. W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, niezwykle istotne, jest aby pierwsza interwencja służb pociągała za sobą dalsze działania. Ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały jak najszybciej kolejne kroki, zmierzające do trwałego zatrzymania przemocy. Celem pomocy rodzinie w kryzysie jest rozpoznawanie najpilniejszych potrzeb rodziny (np. zdrowotnych, bytowych, prawnych, psychologicznych itp.) i w oparciu o odpowiednie służby i instytucje pomoc w ich zaspokajaniu.

Spis tabel

Tabela nr 1. Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty w latach 2018-2020	8
Tabela nr 2. Liczba założonych NK przez instytucje.....	8
Tabela nr 3. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie.....	9
Tabela nr 4. Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w Bogdańcu.....	9
Tabela nr 5. Liczba złożonych zawiadomień do Prokuratury Rejonowej o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z przemocą domową	9
Tabela nr 6. Liczba NK zakończonych z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.....	10
Tabela nr 6. Ilość posiedzeń grup roboczych w latach 2018-2020	10